

GROENEWOUD

ANTI-PESTPROTOCOL

NSG Groenewoud

Doel

Het anti-pestprotocol dient om pesten en uitsluiting zo veel mogelijk te voorkomen. NSG Groenewoud vindt pesten en uitsluiting onacceptabel. Pesten en uitsluiting vragen om een duidelijke en krachtige reactie vanuit de school. Indien pesten en uitsluiting toch gebeurt, geeft dit anti pest-protocol aan hoe te handelen. Met behulp van dit protocol weten personeel, ouders en leerlingen van de NSG hoe om te gaan met pesten en uitsluiting.

Uitgangspunten

1. NSG Groenewoud wil in de eerste plaats voorkomen dat leerlingen gepest worden. Daartoe heeft de school PBS (Positive Behavior Support) ingevoerd. Het doel van PBS is een positieve, sociale omgeving creëren die het leren bevordert en die gedragsproblemen voorkomt of doet afnemen. Ook is er veel aandacht voor alle leerlingen door een mentorsysteem in alle jaarlagen dat gebaseerd is op persoonlijke aandacht voor iedere leerling.
2. Er worden in de onderbouw projecten in de klassen uitgevoerd over pesten en hoe je binnen en buiten de klas omgaat met elkaar. Positieve groepsvorming speelt hierbij een belangrijke rol. De mentoren besteden in de mentorlessen veel aandacht aan dit onderwerp. Zo stellen de leerlingen met elkaar gezamenlijke gedragsverwachtingen op en wordt er met name in de eerste maanden van een schooljaar op allerlei manieren gewerkt aan een positieve groepsvorming. Daarbij wordt gebruik gemaakt van materiaal uit de gebruikte begeleidingsmethode en speciaal hiervoor ontwikkelde lesbrieven.
3. Leerkrachten zijn verantwoordelijk voor een veilige sfeer in de klas. Leerkrachten nemen duidelijk stelling als ze merken dat leerlingen worden gepest: zij geven duidelijk aan dat pestgedrag niet past binnen de cultuur van NSG Groenewoud. Daarnaast zullen leerkrachten pesten en uitsluiting die ze constateren in hun lessen altijd doorgeven aan de mentor.
4. Mocht er gepest worden dan wil de school dat dit door alle betrokkenen wordt onderkend als probleem: kinderen die gepest worden, pestende kinderen, meelopers, afzijdige kinderen, leerkrachten en ouders.
5. De methode voor het aanpakken van pesten is gericht op het pestende kind, het gepeste kind en op de klas als geheel. Pesten en uitsluiting worden benaderd als groepsdynamische verschijnselen die je zoveel mogelijk in groepsverband moet oplossen. Zo wordt er in de school gewerkt met groepsgesprekken, waarin een deel van de leerlingen uit de klas verantwoordelijk wordt gemaakt voor de oplossing van pestproblemen. Daarnaast worden op de school conflictgesprekken gevoerd als dat nodig is.
6. Leerkrachten en leerlingen zijn in staat om pesten te signaleren. Ook in dit anti-pestprotocol is er een lijst met mogelijke signalen bij pestgedrag opgenomen. Gesignaleerde problemen worden zo veel mogelijk opgelost door de mentor. De mentor is dan ook de eerste persoon bij wie het pestgedrag gemeld moet worden.
7. Er is op school een anti-pestcoördinator, bij wie belanghebbenden in voorkomende gevallen terecht kunnen.

Aanpakken van pesten

Met behulp van (preventieve) antipest- programma's, lesbrieven, scholing en voorlichting (zie bijlage VI) tracht NSG Groenewoud het pestprobleem zo veel mogelijk te voorkomen. Maar mocht er ondanks deze preventieve acties toch sprake zijn van pesten, dan wordt normaal gesproken de onderstaande werkwijze (schema A en B) gevolgd.

Schema A: Wanneer er sprake is van een lichte mate van pestgedrag:

Rollen	Algemene verantwoordelijkheden
Docent	De docent signaleert het pestgedrag en corrigeert de pester op het gedrag. De docent stelt de mentor van de gepeste leerling en de pestende leerling van het pestincident op de hoogte. Ook maakt de docent hiervan een notitie in Magister.
Mentor	De mentor biedt de gepeste leerling een luisterend oor en geeft erkenning. De mentor wil helder krijgen van welk gedrag de gepeste leerling last heeft en hoe deze zich daarover voelt. Samen met de gepeste leerling bespreekt de mentor hoe zij dit pestprobleem gaan aanpakken. De mentor kan hiervoor ook ondersteuning zoeken bij de antipest-coördinator. De mentor gaat in gesprek met de pestende leerling en bespreekt het gedrag, het effect van dit gedrag op de gepeste leerling en maakt afspraken dat dit gedrag niet meer voor gaat komen. Ook wordt afgesproken dat ouders op de hoogte worden gesteld van het pestgedrag en de afspraken, als het gedrag niet per direct stopt. De mentor schrijft logboekberichten in Magister en houdt de ontwikkelingen van de gekozen interventie nauwlettend in de gaten. Een of meerdere evaluatiegesprekken met de gepeste- en pestende leerling (en waar nodig de ouders) worden gevoerd. Zie voor een verdere uitleg van deze methode bijlage IV
Anti-pest coördinator	De anti-pest coördinator is op de hoogte of wordt op de hoogte gesteld van het pesten. Deze ondersteunt, indien nodig, de mentor met het pestprobleem en de aanpak daarvan.

- Opmerking: in dit schema wordt er vanuit gegaan dat de gepeste- en de pestende leerling beiden dezelfde mentor hebben. Mocht dit niet het geval zijn, dan is het belangrijk dat de beide mentoren intensief contact hebben met elkaar over de aanpak en het verdere verloop van de interventie.

Schema B: Wanneer er sprake is van zwaar, structureel pestgedrag:

Rollen	Algemene verantwoordelijkheden
Docent	De docent signaleert het pestgedrag en corrigeert de pester op het gedrag. De docent geeft duidelijk aan dit gedrag absoluut niet te tolereren. De docent stelt de mentor van de gepeste leerling en de pestende leerling van het pestincident op de hoogte. Ook maakt de docent hiervan een notitie in Magister.
Mentor en anti-pest coördinator	De mentor biedt de gepeste leerling een luisterend oor en geeft erkenning. De mentor roept vervolgens de hulp in van de anti-pest coördinator. Samen met de anti-pest coördinator wordt een gesprek gevoerd met de gepeste leerling. Achterhaald wordt wat er precies is gebeurd (de feiten), hoe de gepeste leerling zich daarover voelt en welke behoeftes in de knel zijn gekomen. Vervolgens wordt ook besproken welke leerlingen pesten, welke leerlingen meelopen en welke leerlingen in de klas een positieve invloed hebben op de sfeer. Vervolgens stellen de mentor en de anti-pest coördinator een groep samen uit de klas met leerlingen die de verantwoordelijkheid krijgen om het pestprobleem mee op te lossen en volgen (minstens) twee groepsgesprekken. Voor een verdere uitleg van deze methode zie bijlage V De mentor vraagt daarnaast aan de collega's om het gedrag van de gehele groep te monitoren (mondeling en in Magister). Ook de mentor legt in Magister de ontwikkelingen vast.

Ouders/ verzorgers	Ouders/verzorgers nemen contact op met de mentor van hun kind wanneer ze denken dat die op school wordt gepest of uitgesloten.
Afdelingscoördinator/ afdelingsleider	Als na meerdere groepsgesprekken het pesten niet stopt volgt er een straftraject. Dan zal de pestende leerling te horen krijgen welke gedrag op school niet meer getolereerd wordt en welke consequenties er zullen volgen als dit gedrag toch wordt vertoond. Ook de ouders/ verzorgers worden hiervan op de hoogte gesteld.
Interne vertrouwenspersoon	De interne vertrouwenspersoon kan ouders, leerlingen en personeel ondersteunen wanneer een pestprobleem niet naar tevredenheid wordt afgehandeld.

- Opmerking: in dit schema wordt er vanuit gegaan dat de gepeste- en de pestende leerling beiden dezelfde mentor hebben. Mocht dit niet het geval zijn, dan is het belangrijk dat de beide mentoren intensief contact hebben met elkaar over de aanpak en het verdere verloop van de interventie.

BIJLAGE I Wat is pesten?

We spreken van pesten wanneer er sprake is van opzettelijk en herhaaldelijk verbaal en/of fysiek beschadigen van een ander en/of het sociaal uitsluiten van een ander uit de groep. Een belangrijk verschil tussen pesten en plagen is dat bij plagen de intentie goedmoedig is. Het is niet gericht op het beschadigen of buitensluiten van een ander. Plagen gebeurt over en weer en er kan om worden gelachen. De grens tussen pesten en plagen kan heel dun zijn.

Pesten kan allerlei vormen aannemen. Vormen van openlijk pesten zijn bijvoorbeeld:

- Fysiek: schoppen, duwen, achtervolgen, knijpen of slaan.
- Verbaal: schelden, beledigen, dreigen of belachelijk maken.
- Online: schelden, beledigen, dreigen of belachelijk maken online.
- Materieel: het stukmaken van eigendommen, ze kwijtmaken of opeisen.

Maar pesten kan ook op een meer verborgen manier, door te roddelen of zorgen dat anderen in de klas de gepeste leerling ook gaan buiten sluiten: sociale uitsluiting of isolatie van de groep. Cyberpesten is ook vaak een vorm van indirect pesten. De impact en de verspreiding van digitaal pesten (chats, berichten, foto's en filmpjes) is meestal groot en vaak ook blijvend. Bovendien is de drempel om op internet te pesten veel lager. Het effect van berichten op anderen is door de fysieke afstand niet meteen zichtbaar. Zoals gewoon pesten zich bij voorkeur in de stille hoekjes van school of achter de rug van de leerkracht afspeelt, zo biedt het internet een fantastische ruimte met een zekere mate van anonimiteit.

Jongens pesten vaker en pesten zowel jongens als meisjes. Meisjes pesten vooral meisjes en veel minder vaak jongens. Jongens pesten op verschillende manieren en gebruiken vaker directe (fysieke) agressie dan meisjes. Meisjes pesten vooral verbaal, of door het sociaal buitensluiten (meidenvenijn).

Pesten moet ook vooral uit de groepscontext worden begrepen. Pesten duidt dan ook vaak op een structureel probleem in een groep. Lastig hierbij is dat veel pestgedrag zich in het verborgene afspeelt, zodat het soms moeilijk is om er greep op te krijgen. Zeker bij cyberpesten via sociale media blijft dit vaak buiten het gezichtsveld van de medewerkers van de school. Het is voor de omgeving lastig om zowel met pesten in het algemeen als met pesten via internet om te gaan.

De betrokken partijen bij pesten:

Over het algemeen zijn pesters 'gewone' leerlingen. Daarom moet de rol van de andere betrokkenen als groep als geheel niet uit het oog worden verloren. Naast de hoofdpersonen, de pester en de gepeste, zijn er belangrijke bijrollen. Pesten heeft namelijk geen zin als er niemand is die het ziet. Zo hebben alle aanwezigen bij het pesten een rol: als dader, als meeloper, als slachtoffer, als verdediger van het slachtoffer of als buitenstaander.

Slachtoffers van pesten

Sommige leerlingen hebben een grotere kans om gepest te worden dan anderen. Dat kan komen door uiterlijke kenmerken, andere interesses dan de grote groep leerlingen, een weerloze uitstraling, introvert gedrag of het motorisch minder ontwikkeld zijn. Maar het is belangrijk te realiseren dat leerlingen pas gepest worden als er sprake is van een onveilige situatie, waarbinnen een pester zich kan manifesteren en zich daarin kan ontwikkelen. Elk mens heeft goed en kwaad in zich, maar het systeem bepaalt vaak welke kant er naar boven komt.

Deze angst en onzekerheid worden verder versterkt door het ondervonden pestgedrag, waardoor de gepeste leerling in een vicieuze cirkel komt, waar die zonder hulp niet uitkomt. De leerling heeft een luisterend oor, begrip en erkenning nodig. Het gevoel van regie is hierbij belangrijk voor de gepeste leerling. Het is daarom van groot belang dat de leerling met zijn mentor overlegt wat ze samen tegen het pesten gaan ondernemen.

De pesters ("Een pester zit zelf in de nesten")

Leerlingen kunnen gaan pesten om zich machtig te voelen. Uit onderzoek is gebleken dat mensen het belangrijk vinden om 'erbij te horen'. Gezien worden, of je dat nu met positief of negatief gedrag doet, is van groot belang voor de schoolgaande jeugd. Pesten kan een heel aangenaam gevoel van verbondenheid, macht en superioriteit geven. Pesten is kortom een strategie om de eigen positie te waarborgen en kan voortkomen uit onzekerheid. Sommige kinderen zijn bijvoorbeeld eerder op school gepest en proberen, door het heft in eigen hand te nemen, herhaling te voorkomen. Het gevoel van macht kan prettig voelen, maar daaronder schuilt angst. Ook problemen thuis (agressie, geweld, scheiding) of op school (slechte cijfers, voortdurende strijd om de macht in de groep) kunnen de oorzaak zijn dat een leerling gaat pesten. Het onrechtmatige gedrag wordt in dat geval gebruikt als bliksemafleider van de eigen ellende. Het kan voor pesters heel moeilijk zijn om met het pesten te stoppen, omdat hun omgeving het juist van ze verwacht. Ook komt het voor dat leerlingen gelijktijdig pesten en worden gepest. Dat zijn doorgaans de sociaal wat onhandige kinderen die niet in de gaten hebben dat zij over andermans grenzen heengaan. Voor de pesters geldt in ieder geval dat zij een negatief gedragspatroon ontwikkelen. Als er niet wordt ingegrepen, leren ze dat pesten loont.

De meelopers

Meelopers zijn leerlingen die regelmatig meedoen met het pesten. Dit gebeurt meestal uit angst om zelf in de slachtofferrol terecht te komen, maar ook omdat ze stoer gedrag wel interessant vinden en zo hopen in populariteit mee te kunnen liften met de pester. De pesters voelen zich gesteund door de instemming van de meelopers. Bij cyberpesten zijn vaak grotere groepen betrokken bij het pesten. Zij zijn niet zichtbaar, maar zijn vaak goed op de hoogte.

De buitenstaanders

Hoewel de meeste kinderen langs de zijlijn geen actieve rol spelen bij het pesten, zijn zij medeverantwoordelijk voor het voortduren van het pesten. Als deze kinderen het slachtoffer te hulp zouden komen, verandert de situatie. De zwijgende groep zwijgt vaak uit angst om zelf slachtoffer te worden of heeft daadwerkelijk niet door dat er wordt gepest. Het is als mentor belangrijk om ook met deze groep aan het werk te gaan. Men moet de groep zover zien te krijgen dat zij het pesten afkeurt. Vaak voelen de buitenstaanders zich wel schuldig over het feit dat ze niet in de bres springen voor het slachtoffer of hulp inschakelen. De mentor moet met deze groep in gesprek gaan en aangeven dat het vertellen over pesten niet als klikken wordt gezien. Het pesten zal snel ophouden als de pester door niemand gesteund wordt.

De verdedigers van het slachtoffer

Leerlingen die het pestslachtoffer verdedigen, lopen zelf het risico gepest te worden. Toch is het belangrijk dat leerkrachten vrienden aanmoedigen elkaar te verdedigen tegen pestkoppen en een positieve status te koppelen aan dergelijke hulp.

BIJLAGE 2 Signalen van pesten

Mogelijke signalen van pesten voor leerkrachten en ouders:

- * slachtoffer wordt fysiek aangepakt of uitgelachen
- * slachtoffer vertoont blauwe plekken, schrammen
- * slachtoffer is vaak alleen, lijkt geen vrienden te hebben
- * slachtoffer maakt vaak een ongelukkige indruk of kan erg neerslachtig zijn
- * bezittingen van slachtoffer wordt beschadigd
- * slachtoffer is vaak achterdochtig
- * schoolverzuim; slachtoffer met grote tegenzin naar school gaat
- * slachtoffer probeert dicht bij de leraar te blijven
- * slachtoffer maakt een angstige, onzekere indruk
- * schoolresultaten verslechteren geleidelijk
- * slachtoffer vertelt thuis niets meer over school
- * slachtoffer kan zichzelf beschadigen (automutilisme)
- * slachtoffer heeft geld nodig voor onduidelijke uitgaven
- * er is een plotselinge gedragsverandering van het slachtoffer
- * slachtoffer wordt bij groepswork altijd als laatste gekozen
- * slachtoffer vertoont overdreven clownesk gedrag
- * slachtoffer maakt het huiswerk voor anderen (afkoopgedrag)
- * slachtoffer slaapt slecht, is prikkelbaar en boos
- * slachtoffer wordt bijna nooit uitgenodigd voor een feestje/ neemt geen medeleerlingen mee naar huis
- * er worden veel grapjes gemaakt over het slachtoffer
- * slachtoffer komt opvallend vaak op het laatste moment de klas in, is na de les snel weg, of blijft extreem lang plakken
- * de groep reageert heftiger op 'fouten' van het slachtoffer dan op die van andere kinderen
- * er zoemt iets van grote opwinding en onrust door de klas, waar moeilijk de vinger op te leggen is (signaal van cyberpesten)
- * het slachtoffer geeft zelf, andere kinderen of ouders geven signalen dat er wordt gepest

Het is van groot belang dat ouders en/of de leerkracht/mentor dan praten met het slachtoffer over wat dit slachtoffer allemaal meemaakt op school. Het is belangrijk dat de ouders contact opnemen met de mentor en visa versa.

Pesten via sociale media

De laatste jaren is het pesten via sociale media sterk toegenomen. Cyberpesten kan op allerlei plaatsen gebeuren, en ook heel vaak is dat thuis. Ouders zijn dan niet in de buurt en kijken niet mee. Het moeilijke van cyberpesten is dat het laagdrempelig is en soms ook anoniem. Voor ouders en scholen is het daardoor erg moeilijk aan te pakken. Bovendien 'verhuizen' jongeren tussen de verschillende sociale media. Ben je als ouder net 'bevriend' met je kind op Facebook, dan is je kind alweer vertrokken naar Instagram, SnapChat of iets anders. Hoewel het meeste cyberpesten een voortzetting is van pesten in de klas, breidt het zich vaak uit naar anderen, onbekenden, die bij het pesten betrokken raken. Vaak is de enige manier om je eraan te onttrekken het mijden van bepaalde sociale media. Hoe het cyberpesten zich zal ontwikkelen is nog niet te voorspellen. Maar het bewustzijn groeit, dat is zeker.

Het is de afspraak binnen NSG Groenewoud dat leerlingen geen foto's en video's mogen maken van elkaar in de lessen (mits het voor lesdoeleinden bestemd is). Verder dienen de leerlingen altijd om toestemming te vragen wanneer zij een foto of filmpje van iemand anders op het internet willen plaatsen. In een aantal brugklassen zijn ook de mentorbuddies in de Whatsapp-groep van de klas opgenomen.

In bijlage III staan een 10-tal tips voor het omgaan met internet en sociale media. Ouders kunnen ook een rol spelen bij het voorkomen van pesten via sociale media door openlijk met hun kinderen te spreken over pesten en cyberpesten.

BIJLAGE III: Gedragscode sociale media

Tips en adviezen voor het omgaan met internet.

1. Geef iemand, die je alleen van internet/ social media kent, nooit je (e-mail)adres of telefoonnummer van jezelf, vrienden, ouders of je school.
2. Denk goed na bij alles wat je doet op internet/ social media. Bedenk bij ieder bericht of chat of jij die zou willen ontvangen.
3. Spreek niet af met mensen die je alleen kent van internet/ social media. Als je dit toch doet, vertel het dan aan je ouders.
4. Gebruik altijd een nickname op internet.
5. Reageer niet op vervelende berichten of seksuele toespelingen, verwijder of blokkeer deze persoon.
6. Vertel het aan je ouders/verzorgers/ iemand anders die je vertrouwt als je je vervelend voelt door iets wat je hebt gezien of hebt meegemaakt op het internet.
7. Stuur geen hatelijke mailtjes, berichten of virussen naar andere kinderen.
8. Geef nooit je wachtwoord aan anderen, ook niet aan je vrienden.
9. Doe nooit dingen voor de webcam waar je later spijt van zou kunnen krijgen.
10. Open nooit vreemde mailtjes, bijlagen en kettingbrieven, ook niet van bekenden.
11. Maak een schermafdruck van een site waar nare dingen van jezelf op staan. Dit kan van pas komen wanneer je de afzender met zijn gedrag wilt confronteren.

BIJLAGE IV: Het gesprek met het slachtoffer en de pester

In gesprek met het slachtoffer:

- Luister goed naar de leerling en geef ruimte om het verhaal te kunnen vertellen.
- Geef de leerling erkenning. En geef aan dat je blij bent met zijn komst!
- Wacht met tips. Vraag juist door: Wat is er precies gebeurd? Waar en wanneer is het gebeurd? Wat gebeurde er toen? Hoe lang speelt het pesten al? Hoe vaak wordt je gepest.
- Vervolgens wil je weten hoe de leerling zich daarover voelt en welke behoeftes in de knel zijn gekomen. Hoe is dat voor jou? Hoe voelde je je? Wat heb je nodig? Hoe wil jij dat mensen met jou om gaan?
- Daarna ga je onderzoeken welke leerlingen er pesten, welke leerlingen meelopen en welke leerlingen niets doen of er wel soms iets van zeggen; Zijn er klasgenoten die jou weleens proberen te helpen? Zijn er leerlingen die je wel vertrouwd?
- Maak het slachtoffer duidelijk dat niemand het recht heeft om te pesten en dat iedereen mag zijn wie je wilt zijn. Zeg dat je het slachtoffer wil steunen en samen naar een oplossing voor het pestprobleem gaat zoeken. Bespreek samen met het slachtoffer wat jullie samen kunnen doen tegen het pesten.
- Geef geen goedbedoelde adviezen zoals: "Je moet gewoon voor jezelf opkomen" of: "Je moet wat meer van je afbijten". Dergelijke adviezen helpen vaak niet. Als het slachtoffer daartoe in staat zou zijn waren ze bij voorbaat overbodig. Nu versterken deze adviezen waarschijnlijk alleen maar zijn gevoel van falen en eenzaamheid.

In gesprek met de pester:

Het doel van dit gesprek is drieledig:

- De pester confronteren met zijn gedrag en de pijnlijke gevolgen voor het slachtoffer.
- Achterliggende oorzaken van het pestgedrag boven tafel proberen te krijgen. Waarom vertoont de pester dit gedrag? Maar ook het aanbieden van hulp aan de pester.
- Het schetsen van de stappen die volgen wanneer het pestgedrag niet stopt.
- Wanneer je met een pester in gesprek gaat, spits dan toe op zijn negatief of ongewenst gedrag, niet op zijn persoon! Het is belangrijk dat de pester begrijpt over grenzen te zijn gegaan en dat dit gedrag moet stoppen. Ook krijgt de pester te horen wat de stappen zijn als het pestgedrag niet stopt.
- Maak vervolgens samen duidelijke en concrete afspraken: wat doe je om het goed te maken (herstelrecht)? Wat als het nog eens gebeurt? Hoe ga je erop letten? Hoe kan ik je hiermee helpen? Biedt zo nodig hulp aan van de leerlingbegeleider of externe instanties. Wees duidelijk over de stappen die volgen, wanneer het pestgedrag niet stopt.

BIJLAGE V: het groepsgesprek

De groepsaanpak bestaat uit een aantal stappen:

1) Interview het doelwit:

Het gesprek met het slachtoffer wordt gevoerd met de mentor en de anti-pestcoördinator. Hierin legt het slachtoffer uit wat er is gebeurd (**waarneming**, hoe ziet dat eruit) en vervolgens wordt onderzocht hoe het slachtoffer zich **voelt** en welke **behoefte**s er in de knel zijn gekomen. Voorbeeld

Waarneming: 'de leerlingen roepen de hele tijd mijn naam, Henk, in de pauze'

Gevoel: 'ik voel me hierover machteloos en eenzaam'

Behoefte: 'want ik heb behoefte aan respect en steun'.

Het slachtoffer wordt hierbij geholpen om van zijn oordelen naar zijn gevoel te gaan. Dat is het belangrijkste van het gesprek; dat er niet geoordeeld wordt.

Tevens wordt in stap 1 geïnventariseerd welke leerlingen betrokken zijn (pesters en meelopers) en welke leerlingen gezien worden als betrouwbare behulpzame leerlingen (de zogenaamde sociaal vaardigen).

2) Samenstellen groep

De mentor en de anti-pest coördinator stellen een groep samen van 25% van de leerlingen van de klas met daarin een aantal pesters, een aantal meelopers en een aantal sociaal vaardigen. Deze leerlingen worden uit de klas gehaald en in een ander lokaal opgevangen.

3) Het groepsgesprek

De groep wordt verteld waarom ze bij elkaar zijn gekomen. Aan de groep wordt uitgelegd dat er niemand wordt beschuldigd, maar dat er een probleem is dat opgelost moet worden; dat er een klasgenoot is die ongelukkig is. Vervolgens wordt het probleem uitgelegd. Daarbij wordt de nadruk gelegd op de gevoelens en behoeftes van het slachtoffer: 'Henk voelt zich eenzaam en machteloos en heeft behoefte aan respect en steun.' Vervolgens bestaat het groepsgesprek uit 3 fases.

Fase 1: daarin wordt onderzocht of de leerlingen het probleem herkennen en hoe ze het vinden om te horen dat het niet goed gaat met een klasgenoot.

Fase 2: daarin worden de leerlingen gevraagd wat zij gaan doen om het probleem op te lossen.

'Wat ga jij doen om dit probleem voor Henk op te lossen?' Iedere leerling wordt daarin persoonlijk gevraagd wat iedereen gaat doen. Deze strategieën worden verwoord in ik-taal en opgeschreven door de mentor.

Fase 3: daarin wordt leerlingen gevraagd of ze tips hebben voor het slachtoffer.

Tot slot wordt de groep bedankt en worden de volgende zaken afgesproken :

-over twee weken komen we weer bij elkaar om te kijken of het beter gaat.

-in deze twee weken hebben wij contact met het slachtoffer

-het moet ophouden! Dus desnoods gaan we er ouders bijhalen of directie. We zullen alles in het werk stellen om het op te laten houden.

4) Laat het nu aan de groep over:

Je laat de verantwoordelijkheid aan het eind van de bijeenkomst aan hen over. Je bedankt hen voor hun inzet en suggesties, je spreekt je vertrouwen uit in een positief resultaat.

5) Tweede gesprek met het slachtoffer

In het tweede gesprek met het slachtoffer proberen we te ontdekken hoe het nu gaat! Is het minder geworden? Tevens geven we in dit tweede gesprek aan het slachtoffer terug wat uit de groep is gekomen aan tips. Soms geven leden in het groepsgesprek aan wat het slachtoffer verkeerd doet of op welke manier het slachtoffer het pesten in stand houdt. Het slachtoffer wordt hiermee geconfronteerd op een open en eerlijke manier. (bijvoorbeeld: Medeleerlingen geven aan dat zij behoefte hebben aan vertrouwen. Jij hebt in het verleden vaak gelogen en doet dat nog soms, waardoor het voor hen heel moeilijk is om jou te vertrouwen)

6) Tweede groepsgesprek

In deze stap spreken we de groep voor de tweede keer en

-geven we terug hoe het met het slachtoffer gaat

-vragen we hoe zij het zelf vinden gaan

-bekijken we wat er verder nog nodig is.

Bij een succesvol traject kan het hierbij blijven. Soms moeten er extra stappen genomen worden. Denk aan een extra sessie met een grotere groep, een gesprek met ouders of toch een straftraject.

Inbedding

Geen enkele pest-aanpak heeft (duurzaam) succes als die zomaar uit de lucht komt vallen. Steeds meer scholen maken in de brugklas van allerlei bestaand mentorlesmateriaal gebruik om begrippen als sociale veiligheid, het recht van iedereen op een veilige en vertrouwde omgeving, de waarden en normen en de onderlinge regels die dat alles waarborgen aan de orde te stellen. Ook de groepsaanpak moet ingebed zijn in een dergelijke reeds bestaande aandacht voor het welzijn van allen in een schoolgemeenschap.

Grenzen

Zonder „schuld en boete“ pestproblemen oplossen zal onrechtvaardig lijken wanneer het doelwit werkelijk ernstige schade (materieel, fysiek of psychisch) is toegebracht. In dergelijke extreme en (hopelijk) zelden voorkomende situaties is het groeps gesprek niet een geëigende aanpak.

BIJLAGE VI: preventie op NSG Groenewoud

In het kader van preventie zijn er op NSG Groenewoud tal van begeleidings- en anti-pestprogramma's, lessenreeksen, werkvormen en ouderavonden. Hieronder worden er een aantal genoemd:

- * Omgangsregels voor alle brugklassen. Tijdens de mentorles stelt iedere brugklas samen met zijn mentor gedragsverwachtingen op. Deze gedragsverwachtingen worden duidelijk zichtbaar in de klas opgehangen, zodat er ten alle tijden naar verwezen kan worden.
- * Mentorlessen over pesten o.a. met behulp van de werkvorm Circle Time.
- * Lesbrief (bovenbouw) over omgaan met internet, en voorkomen van sexting.
- * Lesbrief en lessenreeks over de omgang met sociale media.
- * Inzetten van zogenaamde 'pestkaartjes' (van PestWeb) tijdens de mentorlessen in de bovenbouw.
- * NSG Groenewoud organiseert 1 keer per schooljaar een ouderavond voor alle belangstellende ouders over PBS en (cyber)pesten.